

ISSN 2518-1467 (Online),
ISSN 1991-3494 (Print)

«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫ» РҚБ
«ХАЛЫҚ» ЖҚ

Х А Б А Р Ш Ы С Ы

ВЕСТНИК

РОО «НАЦИОНАЛЬНОЙ
АКАДЕМИИ НАУК
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН»
ЧФ «Халық»

THE BULLETIN

OF THE ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN
«Halyk» Private Foundation

PUBLISHED SINCE 1944

1 (407)

JANUARY – FEBRUARY 2024

ALMATY, NAS RK

В 2016 году для развития и улучшения качества жизни казахстанцев был создан частный Благотворительный фонд «Халык». За годы своей деятельности на реализацию благотворительных проектов в областях образования и науки, социальной защиты, культуры, здравоохранения и спорта, Фонд выделил более 45 миллиардов тенге.

Особое внимание Благотворительный фонд «Халык» уделяет образовательным программам, считая это направление одним из ключевых в своей деятельности. Оказывая поддержку отечественному образованию, Фонд вносит свой посильный вклад в развитие качественного образования в Казахстане. Тем самым способствуя росту числа людей, способных менять жизнь в стране к лучшему – профессионалов в различных сферах, потенциальных лидеров и «великих умов». Одной из значимых инициатив фонда «Халык» в образовательной сфере стал проект *Ozgeris powered by Halyk Fund* – первый в стране бизнес-инкубатор для учащихся 9-11 классов, который помогает развивать необходимые в современном мире предпринимательские навыки. Так, на содействие малому бизнесу школьников было выделено более 200 грантов. Для поддержки талантливых и мотивированных детей Фонд неоднократно выделял гранты на обучение в Международной школе «Мирас» и в *Astana IT University*, а также помог казахстанским школьникам принять участие в престижном конкурсе «*USTEM Robotics*» в США. Авторские работы в рамках проекта «Тәлімгер», которому Фонд оказал поддержку, легли в основу учебной программы, учебников и учебно-методических книг по предмету «Основы предпринимательства и бизнеса», преподаваемого в 10-11 классах казахстанских школ и колледжей.

Помимо помощи школьникам, учащимся колледжей и студентам Фонд считает важным внести свой вклад в повышение квалификации педагогов, совершенствование их знаний и навыков, поскольку именно они являются проводниками знаний будущих поколений казахстанцев. При поддержке Фонда «Халык» в южной столице был организован ежегодный городской конкурс педагогов «*Almaty Digital Ustaz*».

Важной инициативой стал реализуемый проект по обучению основам финансовой грамотности преподавателей из восьми областей Казахстана, что должно оказать существенное влияние на воспитание финансовой

грамотности и предпринимательского мышления у нового поколения граждан страны.

Необходимую помощь Фонд «Халык» оказывает и тем, кто особенно остро в ней нуждается. В рамках социальной защиты населения активно проводится работа по поддержке детей, оставшихся без родителей, детей и взрослых из социально уязвимых слоев населения, людей с ограниченными возможностями, а также обеспечению нуждающихся социальным жильем, строительству социально важных объектов, таких как детские сады, детские площадки и физкультурно-оздоровительные комплексы.

В копилку добрых дел Фонда «Халык» можно добавить оказание помощи детскому спорту, куда относится поддержка в развитии детского футбола и карате в нашей стране. Жизненно важную помощь Благотворительный фонд «Халык» оказал нашим соотечественникам во время недавней пандемии COVID-19. Тогда, в разгар тяжелой борьбы с коронавирусной инфекцией Фонд выделил свыше 11 миллиардов тенге на приобретение необходимого медицинского оборудования и дорогостоящих медицинских препаратов, автомобилей скорой медицинской помощи и средств защиты, адресную материальную помощь социально уязвимым слоям населения и денежные выплаты медицинским работникам.

В 2023 году наряду с другими проектами, нацеленными на повышение благосостояния казахстанских граждан Фонд решил уделить особое внимание науке, поскольку она является частью общественной культуры, а уровень ее развития определяет уровень развития государства.

Поддержка Фондом выпуска журналов Национальной Академии наук Республики Казахстан, которые входят в международные фонды Scopus и WoS и в которых публикуются статьи отечественных ученых, докторантов и магистрантов, а также научных сотрудников высших учебных заведений и научно-исследовательских институтов нашей страны является не менее значимым вкладом Фонда в развитие казахстанского общества.

С уважением, Благотворительный Фонд «Халык»!

БАС РЕДАКТОР:

ТҮЙМЕБАЕВ Жансейіт Қансейітұлы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ректоры (Алматы, Қазақстан)

ҒАЛЫМ ХАТШЫ:

ӘБІЛҚАСЫМОВА Алма Есімбекқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Абай атындағы ҚазҰПУ Педагогикалық білімді дамыту орталығының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

САТЫБАЛДЫ Әзімхан Әбілқайырұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Экономика институтының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Әбдіжапар Жұманұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Халықаралық инновациялық технологиялар академиясының президенті (Алматы, Қазақстан), **Н = 6**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, экономика ғылымдарының докторы, профессор, «Киево-Могилян академиясы» ұлттық университетінің кафедра меңгерушісі (Киев, Украина), **Н=2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, К. Разумовский атындағы Мәскеу мемлекеттік технологиялар және менеджмент университетінің кәсіптік білім берудің педагогикасы және психологиясы кафедрасының меңгерушісі (Мәскеу, Ресей), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Ләззат Мыктыбекқызы, экономика ғылымдарының докторы, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің профессоры (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Қуатқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті педагогика кафедрасының меңгерушісі (Қарағанды, Қазақстан), **Н = 3**

БУЛАТБАЕВА Күлжанат Нурымжанқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Б. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының бас ғылыми қызметкері (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 2**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ресей білім академиясының академигі, «Білім берудегі стандарттар және мониторинг» журналының бас редакторы (Мәскеу, Ресей), **Н=2**

ЕСІМЖАНОВА Сайра Рафихевна, экономика ғылымдарының докторы, Халықаралық бизнес университетінің профессоры, (Алматы, Қазақстан), **Н = 3**

«Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясы РҚБ-нің Хабаршысы».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Меншіктенуші: «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ (Алматы қ.). Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 12.02.2018 ж. берілген

№ 16895-Ж мерзімдік басылым тіркеуіне қойылу туралы куәлік.

Тақырыптық бағыты: *әлеуметтік ғылымдар саласындағы зерттеулерге арналған.*

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

Тиражы: 300 дана.

Редакцияның мекен-жайы: 050010, Алматы қ., Шевченко көш., 28, 219 бөл., тел.: 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ, 2024

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

ТУЙМЕБАЕВ Жансеит Кансеитович, доктор филологических наук, профессор, почетный член НАН РК, ректор Казахского национального университета им. аль-Фараби (Алматы, Казахстан)

УЧЕНЫЙ СЕКРЕТАРЬ:

АБЫЛКАСЫМОВА Алма Есимбековна, доктор педагогических наук, профессор, академик НАН РК, директор Центра развития педагогического образования КазНПУ им. Абая (Алматы, Казахстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

САТЫБАЛДИН Азимхан Абылкаирович, доктор экономических наук, профессор, академик НАН РК, директор института Экономики (Алматы, Казахстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Абдижапар Джуманович, доктор экономических наук, профессор, почетный член НАН РК, президент Международной академии инновационных технологий (Алматы, Казахстан), **Н = 6**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой Национального университета «Киево-Могилянская академия» (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, доктор педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой педагогики и психологии профессионального образования Московского государственного университета технологий и управления имени К. Разумовского (Москва, Россия), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Лязат Мыктыбековна, доктор экономических наук, профессор Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Куатовна, доктор педагогических наук, профессор, заведующая кафедрой педагогики Карагандинского университета имени Е.А.Букетова (Караганда, Казахстан), **Н=3**

БУЛАТБАЕВА Кулжанат Нурымжановна, доктор педагогических наук, профессор, главный научный сотрудник Национальной академии образования имени Ы. Алтынсарина (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, доктор педагогических наук, профессор, академик Российской академии образования, главный редактор журнала «Стандарты и мониторинг в образовании» (Москва, Россия), **Н=2**

ЕСИМЖАНОВА Сайра Рафихевна, доктор экономических наук, профессор Университета международного бизнеса (Алматы, Казахстан), **Н = 3**

«Вестник РОО «Национальной академии наук Республики Казахстан».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Собственник: РОО «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы).
Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации Министерства информации и коммуникаций и Республики Казахстан № **16895-Ж**, выданное 12.02.2018 г.

Тематическая направленность: *посвящен исследованиям в области социальных наук.*

Периодичность: 6 раз в год.

Тираж: 300 экземпляров.

Адрес редакции: 050010, г. Алматы, ул. Шевченко, 28, ком. 219, тел. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© РОО «Национальная академия наук Республики Казахстан», 2024

EDITOR IN CHIEF:

TUIMEBAYEV Zhansait Kanseitovich, Doctor of Philology, Professor, Honorary Member of NAS RK, Rector of Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, Kazakhstan).

SCIENTIFIC SECRETARY:

ABYLKASSYMOVA Alma Esimbekovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Executive Secretary of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology of Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan), **H = 2**

EDITORIAL BOARD:

SATYBALDIN Azimkhan Abilkairovich, Doctor of Economics, Professor, Academician of NAS RK, Director of the Institute of Economics (Almaty, Kazakhstan), **H = 5**

SAPARBAYEV Abdizhapar Dzhumanovich, Doctor of Economics, Professor, Honorary Member of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology (Almaty, Kazakhstan) **H = 4**

LUKYANENKO Irina Grigor'evna, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of the National University "Kyiv-Mohyla Academy" (Kiev, Ukraine) **H = 2**

SHISHOV Sergey Evgen'evich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy and Psychology of Professional Education of the Moscow State University of Technology and Management named after K. Razumovsky (Moscow, Russia), **H = 6**

SEMBIEVA Lyazzat Maktybekova, Doctor of Economic Science, Professor of the L.N. Gumilyov Eurasian National University (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 3**

ABILDINA Saltanat Kuatovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy of Buketov Karaganda University (Karaganda, Kazakhstan), **H = 3**

BULATBAYEVA Kulzhanat Nurymzhanova, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Chief Researcher of the National Academy of Education named after Y. Altynsarın (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 2**

RYZHAKOV Mikhail Viktorovich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, academician of the Russian Academy of Education, Editor-in-chief of the journal «Standards and monitoring in education» (Moscow, Russia), **H = 2**

YESSIMZHANOVA Saira Rafikhevna, Doctor of Economics, Professor at the University of International Business (Almaty, Kazakhstan), **H = 3**.

Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Owner: RPA «National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan» (Almaty). The certificate of registration of a periodical printed publication in the Committee of information of the Ministry of Information and Communications

of the Republic of Kazakhstan **No. 16895-Ж**, issued on 12.02.2018.

Thematic focus: *it is dedicated to research in the field of social sciences.*

Periodicity: 6 times a year.

Circulation: 300 copies.

Editorial address: 28, Shevchenko str., of. 220, Almaty, 050010, tel. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, 2024

BULLETIN OF NATIONAL ACADEMY OF
SCIENCES OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
ISSN 1991-3494
Volume 1. Number 407 (2024), 482–497
<https://doi.org/10.32014/2024.2518-1467.687>

UDK 332.1
SCSTI 06.61.33

© N. Gumar^{1*}, G. Saimagambetova², Sh. Shalbaeva³, T. Zholdasbaeva¹,
L. Popp⁴, 2024

¹ Caspian Public University, Almaty, Kazakhstan;

² Caspian university of technologies and engineering named after S. Yessenov,
Aktau, Kazakhstan;

³ Almaty Management University, Almaty, Kazakhstan;

⁴ Toraighyrov University, Pavlodar, Kazakhstan.

E-mail: gum_naz123@mail.ru

COMPARATIVE ANALYSIS OF METHODS FOR ASSESSING THE COMPETITIVE ADVANTAGES OF THE REGIONAL ECONOMY

Gumar Nazira — Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Caspian Public University, Almaty, Kazakhstan

E-mail: Gumnaz@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0001-7516-899X>;

Saimagambetova Gaukhar — Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Caspian university of technologies and engineering named after S. Yessenov, Aktau, Kazakhstan

E-mail: gauhar1973@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-7634-5166>;

Shalbaeva Sholpan — Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Almaty Management University, Almaty, Kazakhstan

E-mail: Shalbaeva_666@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-1862-4941>;

Zholdasbaeva Togzhan — Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Caspian Public University, Almaty, Kazakhstan

E-mail: tzhaldasbaeva@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0003-2907-1630>;

Popp Lyudmila — Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Toraighyrov University, Pavlodar, Kazakhstan

E-mail: ludmilapopp@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-0725-5562>.

Abstract. Globalization is gaining momentum in all sectors and in all directions. Qualitative changes in the global economy only reinforce this trend. The pace of this process is very high. At the same time, there is a divergent vector, that is, an imbalance of territorial development. This justifies the relevance of the research topic. Regional self-sufficiency and competitiveness have always been the main indicators of the development of the country's economy as a whole. And today it is a determining factor for the development of Kazakhstan, an indicator of economic growth. Kazakhstan pays special attention to the issue of self-sufficiency of its regions, regional development, their competitiveness and, of course, interregional cooperation. In addition, it is necessary to understand that this is not only an

economic factor of development, but even more a social, political and demographic aspect. But our state has its own characteristics. There are regions with good dynamics and indicators of economic growth, but low population growth potential is demonstrated. Moreover, to assess competitiveness, the use of various indicators can give opposite results, that is, show incorrect data. The issue of accounting differentiation, which can show gaps in generalized data and make it possible to increase the level of competitiveness, is very important. The scientific hypothesis is the need to define a methodology for assessing the self-sufficiency of a particular region. This is necessary to reduce the risk of impact on the assessment. The use of scientific methods, such as statistical or expert analysis, to determine the appropriate indicators of competitiveness is significant and necessary for their normalization and generalization of conclusions. In practice, this study can assist in the use of this methodology, as well as the data obtained in assessing the level of competitiveness of the region by the government of the country, research circles that work in the field of territorial development.

Keywords: digitalization, competitive advantages regional economy, financial management, valuation techniques, investments

© Н.А. Гумар^{1*}, Г.А. Саймагамбетова², Ш.Е.Шалбаева³,
Т.К. Жолдасбаева¹, Л.А. Попп⁴, 2024

¹ Каспий қоғамдық университеті, Алматы, Қазақстан;

² Ш. Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті,
Ақтау, Қазақстан;

³ Алматы менеджмент университеті, Алматы, Қазақстан;

⁴ Торайғыров университеті, Павлодар, Қазақстан.

E-mail: gum_naz123@mail.ru

ӨНІРЛІК ЭКОНОМИКАНЫҢ БӘСЕКЕЛЕСТІК АРТЫҚШЫЛЫҚТАРЫН БАҒАЛАУ ӘДІСТЕМЕЛЕРІН САЛЫСТЫРМАЛЫ ТАЛДАУ

Гумар Назира Ануарбекқызы — экономика ғылымдарының кандидаты, Каспий қоғамдық университетінің қауымдық профессоры, Алматы, Қазақстан

E-mail: Gumnaz@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0001-7516-899X>;

Саймагамбетова Гаухар Амангельдиевна — экономика ғылымдарының кандидаты, Ш.

Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университетінің «Менеджмент» кафедрасының доценті, Ақтау, Қазақстан

E-mail: gauhar1973@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-7634-5166>;

Шалбаева Шолпан Есламбековна — экономика ғылымдарының кандидаты, Алматы менеджмент университетінің қауымдық профессоры, Алматы, Қазақстан

E-mail: Shalbaeva_666@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-1862-4941>;

Жолдасбаева Тоғжан Каимовна — экономика ғылымдарының кандидаты, Каспий қоғамдық университетінің қауымдық профессоры, Алматы, Қазақстан

E-mail: tzholdasbaeva@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0003-2907-1630>;

Попп Людмила Александровна — экономика ғылымының кандидаты, доцент, Торайғыров университеті, Павлодар, Қазақстан

E-mail: ludmilapopp@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-0725-556>.

Аннотация. Жаһандану барлық салаларда және барлық салаларда қарқын алуда. Әлемдік экономикадағы сапалы өзгерістер тек осы үрдісті күшейтеді. Бұл процестің қарқыны өте жоғары. Сонымен бірге, дивергентті вектор, яғни аумақтық дамудың теңгерімсіздігі байқалады. Бұл зерттеу тақырыбының өзектілігін негіздейді. Аймақтық өзін-өзі қамтамасыз ету, бәсекеге қабілеттілік әрқашан тұтастай алғанда ел экономикасының дамуының негізгі көрсеткіштері болды. Бүгінде бұл Қазақстанның дамуы үшін айқындаушы фактор, экономикалық өсу көрсеткіші. Қазақстан өз өңірлерінің өзін-өзі қамтамасыз ету мәселесіне, өңірлік дамуға, олардың бәсекеге қабілеттілігіне және, әрине, өңіраралық ынтымақтастыққа ерекше назар аударады. Сонымен қатар, бұл дамудың экономикалық факторы ғана емес, сонымен қатар саяси және демографиялық аспектілері бар әлеуметтік фактор екенін түсіну керек. Бірақ біздің мемлекетіміздің өзіне тән ерекшеліктері бар. Жақсы динамикасы мен экономикалық өсу қарқыны бар аймақтар бар, бірақ халық санының өсу әлеуеті төмен. Сонымен қатар, бәсекеге қабілеттілікті бағалау үшін әртүрлі көрсеткіштерді қолдану керісінше нәтиже бере алады, яғни дұрыс емес деректерді көрсете алады. Жалпыланған деректердегі олқылықтарды көрсете алатын және бәсекеге қабілеттілік деңгейін арттыруға мүмкіндік беретін бухгалтерлік есепті бөлу мәселесі өте маңызды. Ғылыми гипотеза белгілі бір аймақтың өзін-өзі қамтамасыз етуін бағалау әдістемесін анықтау қажеттілігінен тұрады. Бұл бағалауға әсер ету қаупін азайту үшін қажет. Бәсекеге қабілеттіліктің тиісті көрсеткіштерін анықтау үшін статистикалық немесе сараптамалық талдау сияқты ғылыми әдістерді қолдану оларды нормалау және қорытындыларды қорыту үшін маңызды және қажет. Іс жүзінде бұл зерттеу осы әдісті қолдануға, сондай-ақ ел Үкіметі, аумақтық даму саласында жұмыс істейтін ғылыми-зерттеу топтары аймақтың бәсекеге қабілеттілік деңгейін бағалау кезінде алынған мәліметтерге ықпал ете алады.

Түйін сөздер: цифрландыру, өңірлік экономиканың бәсекелестік артықшылықтары, қаржылық менеджмент, бағалау әдістемелері, инвестициялар

© Н.А. Гумар¹, Г.А. Саймагамбетова², Ш.Е. Шалбаева³,
Т.К. Жолдасбаева¹, Л.А. Попп⁴

¹Каспийский общественный университет, Алматы, Казахстан

²Каспийский университет технологий и инжиниринга имени Ш. Есенова,
Ақтау, Казахстан

³Алматы менеджмент университет, Алматы, Казахстан

⁴Торайгыров университет, Павлодар, Казахстан

E-mail: gum_naz123@mail.ru

СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ МЕТОДИК ОЦЕНКИ КОНКУРЕНТНЫХ ПРЕИМУЩЕСТВ РЕГИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ

Гумар Назира Ануарбекқызы — кандидат экономических наук, ассоциированный профессор Каспийского общественного университета, Алматы, Казахстан

E-mail: Gumnaz@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0001-7516-899X>;

Саймагамбетова Гаухар Амангельдиевна — кандидат экономических наук, доцент кафедры «Менеджмент» Каспийского университета технологий и инжиниринга имени Ш. Есенова, Актау, Казахстан

E-mail: gauhar1973@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-7634-5166>;

Шалбаева Шолпан Есламбековна — кандидат экономических наук, ассоциированный профессор Алматы менеджмент университет, Алматы, Казахстан

E-mail: Shalbaeva_666@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-1862-4941>;

Жолдасбаева Тоғжан Каимовна — кандидат экономических наук, ассоциированный профессор Каспийского общественного университета, Алматы, Казахстан

E-mail: tzholdasbaeva@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0003-2907-1630>;

Попп Людмила Александровна — кандидат экономических наук, доцент, Торайгыров университет, Павлодар, Казахстан

E-mail: ludmilapopp@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-0725-556>.

Аннотация. Глобализация набирает обороты во всех секторах и по всем направлениям. Качественные изменения в мировой экономике только усиливают эту тенденцию. Темпы данного процесса очень высокие. Вместе с тем наблюдается дивергентный вектор, то есть дисбаланс территориального развития. Этим обосновывается актуальность темы исследования. Региональная самодостаточность, конкурентоспособность всегда были основными показателями развития экономики страны. И сегодня это определяющий фактор для развития Казахстана, показатель экономического роста. Казахстан уделяет особое внимание вопросу самодостаточности его регионов, региональное развитие, их конкурентоспособность и конечно же межрегиональное сотрудничество. Кроме того, необходимо понимать, что это не только экономический фактор развития, а даже больше социальный, носящий политический характер и демографические аспекты. Но у нашего государства есть свои характерные особенности. Есть регионы с хорошей динамикой и показателями экономического роста, однако демонстрируется низкий потенциал прироста населения. Более того, для оценки конкурентоспособности применение различных показателей, может дать противоположные результаты, то есть показать неверные данные. Вопрос разграничения учета, который может показать пробелы в обобщенных данных и дать возможность повысить уровень конкурентоспособности, очень важен. Научная гипотеза заключается в необходимости определения методики оценки самодостаточности того или иного региона. Это нужно для снижения риска воздействия на проводимую оценку. Применение таких научных методов как, статистический, либо экспертный анализ, для определения соответствующих показателей конкурентоспособности значимо и необходимо для их нормирования и обобщения заключений. На практике это исследование может оказать содействие в использовании данной методики, а также данных, полученных при оценке уровня конкурентоспособности региона правительством страны, научно-исследовательскими кругами, которые работают в области территориального развития.

Ключевые слова: цифровизация, конкурентные преимущества

региональная экономика, финансовый менеджмент, методики оценки, инвестиции

Introduction

In modern conditions, significant changes are taking place related to globalization, which manifests itself in almost all spheres of society, creates new conditions for the development of both the state as a whole and the regions in particular. In such conditions, regional competitiveness plays an important role, associated with entering the world market as independent subjects of the market economy, contributing to the growth of the country's economy as a whole. Trends in the development of regional competitiveness, changes in the competitive advantages of a particular region are the main drivers of the development of the economy of Kazakhstan.

Each region is a form of specific spatial organization of production based on the sectoral and territorial division of labor within the framework of the general national economy of the country. Each region is an economic whole, where the integrity will be higher, the more diverse the structure of the region will be diversified and weak. The regional environment is a combination of competitive advantages that affect business performance in the region (Yasin, 2018). It should also be noted that the region specializes in certain types of activities and production, for which there are absolute or relative advantages each time, where absolute advantages are identified from geographical, climatic and demographic conditions. Relative advantages are determined by the production potential, which makes it possible to implement cost reduction strategies (Uraltseva et al., 2017).

Recent years have been associated with radical changes in the factors of socio-economic development of the regions. The dynamics of these changes are so significant that it is becoming increasingly difficult to track the changes in order to capture the causal relationships between individual elements. That is why the researchers have focused on information resources, economic knowledge and, in particular, innovations not only at the international or national level, but most often at the regional and local levels. Today, the regions are a key platform for the development and formation of economic and innovation policy. There are processes of creation, absorption and dissemination of innovations in the regions. Knowledge of the innovative potential of the region and the needs of the economy is a necessary condition for increasing its innovative potential. In order for these processes to take place, it is extremely important to develop mechanisms for assessing competitive advantages that would provide up-to-date information on the need for regional actors to adapt to changing conditions through the development of existing and new competencies, building network connections, etc.

The purpose of the study is to develop methodological foundations for analyzing the competitiveness of the region. The developed methodological approach makes it possible to obtain more statistically sound and therefore more reliable estimates of the level of competitiveness of the region.

Materials and methods

Research methods:

- content analysis of scientific publications, normative documents on the subject of research;
- critical analysis of existing approaches to the definition and research of the studied problems;
- statistical analysis: the study of time series, calculation of averages and indicators of variation, generalizing indices, association indicators;
- an expert survey.

Results and discussion

Competitiveness is an economic category that defines a strategy and includes the basics of designing, producing, distributing and consuming economic activities. Competitiveness is a characteristic feature of all elements of the economic system that arise in the struggle, and the purpose of which is to redistribute the market in their favor.

The problem of competitiveness is complex. There is no single definition of competitiveness, since its specificity directly depends on the type of object (subject) or subject.

In economic theory, it is customary to consider competitiveness at different levels: at the level of an enterprise, industry, region and country as a whole (Figure 1). Let's look at each of the types of competitiveness in detail.

Figure 1 - The pyramid of competitiveness

The regions also have competitive advantages. The problems of competitiveness of enterprises and regions are increasingly being considered in the scientific literature today. The issues related to the development of regional competitiveness growth points are considered.

There is a fairly wide range of competitive advantages in the region, which have different classifications in the scientific literature. Table 1 shows the classifications based on different grounds.

Table 1 - Classification of the region's competitive advantages

Classification feature	Classification groups
The sphere of origin	<ul style="list-style-type: none"> - natural and climatic conditions - socio-political - technical and technological - organizational and economic - cultural - information
The nature of the appearance	<ul style="list-style-type: none"> - natural - artificial
The sphere of manifestation	<ul style="list-style-type: none"> - in R&D - in material production - in non-material production (service sector) - in regional management - in the infrastructure
The reason for the occurrence	<ul style="list-style-type: none"> - due to market conditions - caused by state policy in the field of competition regulation and state regional policy - conditioned by the functioning of competitors - arising for reasons related to the functioning of the region itself
Level	<ul style="list-style-type: none"> - the lower ones - higher
Types of manifestation	<ul style="list-style-type: none"> - economic - social - technical - management
The influence and formation of the competitiveness of the region – the formation of the ability to compete in economic power	<ul style="list-style-type: none"> - formation of the ability to compete in the speed of development, creation or activation of the use of regional resources and conditions - - formation of the ability to compete in successful adaptation to changing conditions and the ability to establish compliance of the parameters of regional development with the conditions of competition - formation of the ability to gain higher competitive positions
Market coverage	<ul style="list-style-type: none"> - in a separate market segment - in several market segments - in the market as a whole
Readiness for implementation	<ul style="list-style-type: none"> - real - potential
Significance	<ul style="list-style-type: none"> - basic - providing
Elements of the strategic management system	<ul style="list-style-type: none"> - strategic - tactical
Validity period	<ul style="list-style-type: none"> - short-term - medium-term - long-term
The source of the formation	<ul style="list-style-type: none"> - external - internal
Degree of stability	<ul style="list-style-type: none"> - sustainable - unstable
Relation to price	<ul style="list-style-type: none"> - pricing - non-price

Connection with the integration process	- integration - non-integration
The significance of the impact on the competitiveness of the region	- significant - non-essential
The nature of the distribution	- relatively common - relatively rare - unique
Relations to economic interests	- manifested in consistency within regional economic interests - manifested in the coherence of inter - regional economic interests
Attitudes towards innovation	- traditional - innovative
Connection with the type of development of the region	- related to intensive development - related to extensive development
Connection to the value chain	- related to the creation of a major share of added value in the region - related to the creation of the main share of value added outside the region

In the process of theoretical research, an analysis of scientific and research literature was carried out. The following four main problems of competitiveness have been identified, which are highlighted by the authors:

- what is "self-sufficiency"?
- how to define the "self-sufficiency of the region";
- determination of the methodology for assessing the self-sufficiency of the region;
- methods for calculating the self-sufficiency of the region.

The very concept of self-sufficiency differs from one job to another. In their works, E. Chamberlin and J. Robinson argued that self-sufficiency is not only to be stronger among others, but also to increase one's capabilities in all areas using innovations (Chamberlin, 2001; Robinson, 2002).

J. Schumpeter believed that the self-sufficiency of a subject can be understood through its ability to produce knowhow, generate new ideas (Schumpeter, 2008). In addition, self-sufficiency indicates the possibility of determining future actions, that is, forecasting the market for the future, taking into account existing competencies (Hammel, Prahalad, 2007).

Thus, self-sufficiency is nothing but a multi-vector category. It contains elements such as public administration mechanisms, competition and monopoly.

The understanding of the competitiveness of the region is based on the following criteria:

- ensuring a high standard of living for the population;
- realization of the competitive potential of the region;

Based on an extensive analysis of approaches to determining the competitiveness of territorial units, the author identifies 5 factors affecting the competitiveness of the region:

- National factors;
- basic conditions;
- cluster portfolio;
- business climate;
- effectiveness and strategic focus of the administration.

In general, it can be noted that the issue of defining the concept of "regional competitiveness" remains controversial, due to the rapidly changing conditions in the globalized world economy, crisis phenomena in the economy and ongoing transformation processes.

Today, the main issue is how companies make regional policy and influence economic development. For half a century, the development of economic geography and strategic management has been going on in parallel (Knight & Wójcik, 2017). For both of these areas, issues related to transnational organizations and entrepreneurial firms are relevant (Suire, 2019), as well as the environmental context that mobilizes the actions of both (Zhang, Jiang, & Cantwell, 2019). More recently, both fields have taken a dynamic turn, focusing on the fact that competitive advantage is a procedural phenomenon that develops and changes over time.

Methodological issues of a comprehensive analysis of the competitiveness of the region are a rather controversial topic and are widely discussed in the works of many modern researchers. In addition, the opinions of the authors on this issue differ significantly.

The OECD uses a very general concept of competitiveness, which is interpreted as "the ability of companies, industries, regions, nations or supranational regions to generate relatively high incomes and high levels of employment in the long term under conditions of international cooperation." This approach is of a resultant nature and is applicable to both companies and regions/countries. The disadvantage of this approach is that the assessment of a competitive position is static, rather than promising, which would allow taking into account trends and changes in the future.

Thus, at the regional level, socio-economic indicators are considered to assess competitiveness, as well as from which sources certain results are financed (Turok, 2004). The sources of benefits are human capital, resources, technological capabilities, knowhow, as well as factors affecting the flow of these resources, namely government policies. A detailed analysis demonstrates that, in practice, the analysis of economic competitiveness is a specific approach to the analysis of economic growth. When considering the level of competitiveness of regions, their economic opportunity is considered in practice. Economic strength is measured by the size of the region's public income (Gorzelaka, 1997). Thus, the factors triggering competitiveness are the availability of communications, the know-how base, the diversification of the economic components of the region, the existing business institutions (Góralski, Lazarek, 2009).

Based on the above, we consider it advisable to place emphasis on the competitive advantages of the territorial unit. They are usually indicated in the strategic documents of the region. It contains a set of measures, and sometimes a roadmap for the transformation of the economy of a particular territorial unit, aimed at:

- solving specific issues of the region through technological development,
- strengthening the advantages of the region, using its potential,
- involvement of the private sector, introduction of technological production,
- full scaling of this process and encouragement of initiatives,
- building up the strengths of the region based on evidence-based policies and developing appropriate monitoring and evaluation systems.

The concept of smart specialization first appeared in the work of Forey et al. (2015), where it was defined as an entrepreneurial process of identifying areas of science and technology from specialization in which the selected region can benefit (Figure 2).

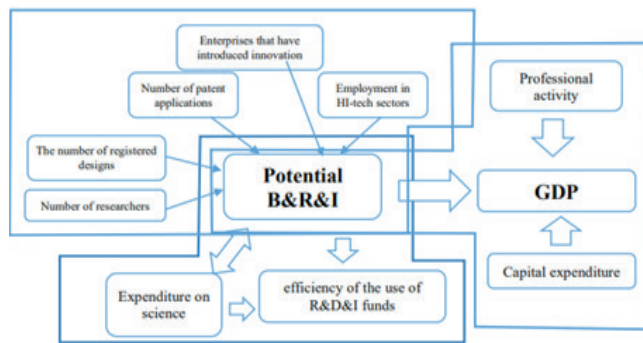

Figure 2 - R&D potential as an element determining competitive advantage

R&D is a key element in building innovation in the regions, assessing their potential and competitiveness. A region's competitive advantage is an area in which a region has a greater than average concentration of factors compared to other regions of the country or with other countries.

In practice, we can see various criteria for assessing the self-sufficiency of territorial units. Let's say analysts from the United States group the indicators into 8 positions, which include: human capital, the presence of special development zones, appropriate government policy, tax preferences, security, technology, infrastructure development, openness, environmental friendliness, etc. (Electron, 2018).

The level of self-sufficiency of the region can be assessed using quantitative and qualitative indicators of socio-economic development.

Today, in the domestic and foreign economic literature, there are a large number of methods for assessing the self-sufficiency of the region. Most of them are based on an assessment of the investment attractiveness of a territorial unit, vital activity and resource efficiency. This approach suggests paying full attention to certain indicators, with which you can measure the self-sufficiency of a territorial unit and the changes that affect the situation in a particular region in comparison with others.

The algorithm for assessing the self-sufficiency of a territorial unit, proposed by Yu.A. Friedman, G.N. Rechko and Yu.A. Pisarov, is based on the analysis of five competitively significant factors (Figure 3). According to the authors, it is these

factors that most reflect all current regional processes. Separate competitiveness indicators are allocated for each factor (a total of 26 indicators are involved in the analysis).

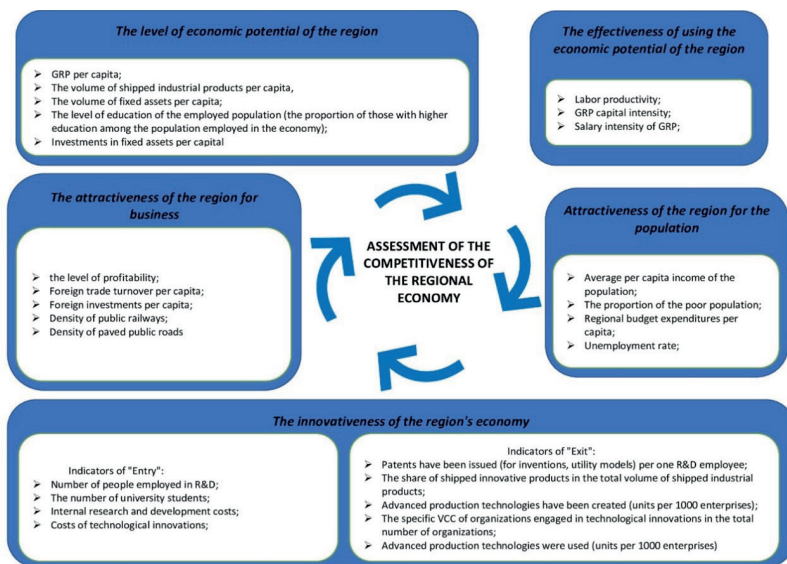

Figure 3 - Indicators of the algorithm for assessing the competitiveness of the region's economy

However, when assessing the features of this methodology, there is a certain subjectivity of scientists in choosing the main factors of competitiveness development.

A critical analysis of the most popular methods presented above allowed us to develop our own methodological approach to assessing the level of competitiveness of the region.

As noted earlier, the most important disadvantage of widely used methods for assessing the level of competitiveness of a region is the significant inconsistency of those ranking positions that attribute individual indicators to the region used for generalized assessment. The generalization of such indicators and their reduction into a single integral assessment leads to the fact that the region is assigned a certain abstract rank in terms of its competitiveness, which does not reflect the true state of affairs.

Therefore, in order to obtain a valid assessment of the level of competitiveness of the region, it is necessary to coordinate the assessments that the region receives on the basis of each individual indicator. This means that the integral assessment of the level of competitiveness of the region should include only those indicators that consistently characterize this level. Such consistency can be estimated based on the values of the correlation coefficient. At the same time, since the regional spread of indicators characterizing particular aspects of a region's competitiveness can be large and atypical values may occur in the distribution, it would be advisable to use Spearman's rank correlation coefficient here. This is a nonparametric analogue of

the Pearson coefficient widely used in economic research. The Spearman coefficient allows for correlation analysis based on data that differs from the normal distribution law. Some observations that differ from the main set of values also do not lead to a distortion of the estimates of the relationship.

To calculate the Spearman coefficient, each value of the studied indicator is assigned a rank. Based on the obtained ranks of indicators, their difference is calculated and the coefficient itself is calculated (Electron, 2018):

$$P=1 - \frac{6 \sum d_i^2}{n(n^2-1)},$$

where, d is the difference of ranks,
 n is the number of ranked pairs.

The assessment of the degree of consistency of the estimates of the region obtained on the basis of individual indicators can be carried out on the basis of the following methodological provisions:

- if the coefficient turns out to be less than 0, then the relationship between the indicators is reversed (with an increase in the ranking positions of a region in one indicator, its ranking positions in another indicator will decrease), then the joint use of these indicators in a generalized integral assessment of the level of competitiveness of the region is impractical; it is necessary to select another set of indicators;

- if the coefficient turns out to be greater than 0, then the relationship between the indicators is direct (with an increase in the ranking positions of a region in one indicator, its ranking positions in another indicator will also increase), then both indicators can be taken into account when deriving an integral assessment of the level of competitiveness of the region.

The rating method is a ranking of objects according to a certain principle: the highest (or lowest) value of the indicator is assumed to be 1, followed by 2, and so on. The advantage of this method is its ease of use.

We will show the implementation of the presented author's methodological approach to assessing the level of competitiveness of the region. Based on the results of a comparative and critical analysis of methods for assessing the level of regional competitiveness, it was decided to offer experts indicators grouped into three groups for evaluation - indicators of the scale of the economy, economic efficiency and investment attractiveness and activity of the region.

The indicators of the scale of the economy included:

- gross regional product per capita;
- the volume of retail turnover per capita;
- the volume of consolidated budget revenues;
- the number of people employed in the economy.

Economic performance indicators:

- industrial production index;
- the absolute volume of production of goods and services per inhabitant;
- the share of profitable enterprises.

Indicators of investment attractiveness and activity of the region:

- investments in fixed assets;
- investments for 1 tenge in GRP;
- index of the physical volume of investments, %;
- R&D costs.

According to the developed methodological approach, experts were asked to evaluate the listed indicators. The results of the expert assessment of the significance of indicators of the scale of the economy are presented in Table 2.

Table 2 – The results of the expert assessment of the significance of indicators of the scale of the economy

The name of the indicator	Expert assessments										The sum of the ranks	Significance factor	Coefficient of variation, %
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
Gross regional product per capita	3	3	4	4	3	4	4	3	4	3	35	3,4	13,5
The volume of retail turnover per capita	4	4	3	3	3	4	4	3	3	4	35	3,4	13,5
The volume of consolidated budget revenues	1	2	2	2	1	1	2	2	1	2	16	1,5	30,5
The number of people employed in the economy	2	1	1	1	2	1	1	2	2	1	14	1,3	34,5
$S = (35-100/4)^2+(35-100/4)^2+(16-100/4)^2+(14-100/4)^2= 402$ $W = 12*402 / [10^2 (4^3 - 4)] = 0,804$													

The value of the concordance coefficient indicates a fairly high consistency of expert opinions regarding the significance of these indicators. In order to select those indicators that will be included in the calculation of the integral indicator of the level of competitiveness of the region, it is also necessary to assess the typicality of the average value, which represents the significance coefficient in our methodology. As mentioned earlier, it is necessary to select those indicators for which the coefficient of variation will not exceed 33 %. Based on the results of the expert assessment, it can be concluded that the most significant indicators in this group are:

- gross regional product per capita;
- the volume of retail turnover per capita.

The results of the expert assessment of the importance of economic efficiency indicators are presented in Table 3.

Table 3 – The results of the expert assessment of the importance of economic efficiency indicators

The name of the indicator	Expert assessments										The sum of the ranks	Significance factor	Coefficient of variation, %
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
Industrial production index	2	3	3	3	2	3	3	3	3	3	28	2,7	13,5
The volume of production of goods and services per inhabitant	1	1	3	3	2	2	1	2	1	1	18	1,7	41,5
The share of profitable enterprises	1	1	2	2	1	1	2	1	1	2	14	1,3	34,5
$S = (28-60/3)^2 + (18-60/3)^2 + (11-60/3)^2 = 104$ $W = 12 * 104 / [10^2 (3^3 - 3)] = 0,502$													

The value of the concordance coefficient indicates a sufficient (moderate) consistency of expert opinions regarding the significance of the above indicators. Calculations also showed that for only one indicator in this group, the coefficient of variation did not exceed 33 %. Based on the results presented in the table, it can be concluded that the most significant indicator in this group is the industrial production index. Next, we will analyze the results of an expert assessment of the significance of indicators of investment attractiveness and activity of the region. Its results are presented in table 4.

Table 4 – Results of an expert assessment of the significance of indicators of investment attractiveness and activity of the region

The name of the indicator	Expert assessments										The sum of the ranks	Significance factor	Coefficient of variation, %
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
Investments in fixed assets	4	3	4	4	3	4	4	3	4	3	36	3,5	13,5
Investments for 1 tenge in GRP	1	2	2	2	1	1	1	2	1	1	14	1,3	34,5
Index of the physical volume of investments	2	1	2	2	1	1	2	2	1	2	16	1,5	30,5
R&D costs	3	4	3	3	3	4	4	3	3	4	34	3,3	13,5
$S = (36-100/4)^2 + (14-100/4)^2 + (16-100/4)^2 + (34-100/4)^2 = 404$ $W = 12 * 404 / [10^2 (4^3 - 4)] = 0,808$													

Based on the results of the expert assessment, the following were identified as the most significant indicators in this group: - R&D costs; - investments in fixed assets. This conclusion was made based on the fact that these indicators have a coefficient of variation of no more than 33%, and the coefficient of concordance for the entire

set of indicators was 0.808, which indicates a high consistency of expert opinions regarding the significance of these indicators. Thus, in the process of implementing the first stage of the developed methodological approach, based on the results of an expert assessment, the following indicators were selected as the most significant for assessing the level of competitiveness of the region: - gross regional product per capita; - retail turnover per capita; - industrial production index; - R&D costs; - investments in fixed assets. It should be noted that the selected indicators reflect the state of the economic rather than social spheres of development of the region to a greater extent.

The practical significance of the study lies in the possibility of practical use of both the developed methodological approach and the assessments of the competitiveness of the region obtained on its basis by authorities of various levels, analytical centers and research institutes dealing with issues of territorial development. Further research will be associated with an increase in indicators and sample size in order to obtain a more complete assessment of the level of competitiveness of the region. At the same time, we primarily associate the expansion of the composition of the indicators taken into account with the inclusion of digitalization indicators in the analysis - an important trend in the development of modern society.

In order for the proposed scale to provide as complete and objective a description of the level of competitiveness of the region as possible, it is necessary to collect a sufficiently large pool of empirical research on this topic. which will allow us to more accurately characterize the level of competitiveness of the region.

Conclusion

Thus, the theoretical study presented by us allows us to draw the following conclusions. Firstly, economic theory has not developed a single definition of the term "competitiveness". At the same time, different types are distinguished: the competitiveness of the product, enterprise, industry, region and country as a whole. There is a close relationship and interdependence between these concepts of competitiveness at different levels. Secondly, the competitiveness of a region is the ability of a region to produce goods and services that meet the requirements of domestic and global markets, as well as create conditions for increasing regional resources in order to ensure rapid growth in the competitiveness of business potential. Sustainable GDP growth rates and the quality of life of the region's population at the global level provide values. Thirdly, a fairly wide range of competitive advantages can be formed in the region. The real use of such advantages is an essential condition for ensuring the competitiveness of the region. There are several classifications of competitive advantages in the literature, for various reasons, their different types are distinguished.

The article describes the concept of determining the competitiveness of the region, which should include, first of all, data and statistics, as well as indicators. Currently, it is difficult to identify the sources of the region's competitive advantages without data on its endogenous potential included in statistical information. The presented considerations on the competitiveness of the regions indicate that this

is a complex and multifaceted structure in which relying only on statistical data is not enough. Identifying the sources of the region's competitive advantages also requires effective interpretation and expert apparatus, the role of which is played by the processes of entrepreneurial discovery. Information about the region, provided in the form of factual data, is processed by heuristic methods into perspective visions of regional development. Growth and development of competitiveness is an important task of regional policy and the country. However, it should be remembered that this is also one of the intermediate goals. Its implementation, to the necessary extent, will provide a path to achieving the ultimate goals of the regional development policy. Consequently, regional policy becomes part of social policy, which, in turn, is a priority in building a high quality of life in the region and increasing its competitiveness.

REFERENCES

- Chamberlin E. (2001). Monopoly competition theory. Reorientation of the theory of value. — M. *Infra*. — P. 245.
- Foray D., David P.A., Hall B.H. (2015). Smart Specialisation — The Concept. Knowledge Economists Policy Brief. — 9.
- Góralski P., Lazarek M. (2009). Czynniki kształtujące konkurencyjność regionów. *Zeszyty Naukowe SGGW, Polityki Europejskie, Finanse i Marketing*. — 1(50).
- Gorzela G. (1997). Przemiany polskiej przestrzeni. In: *Podstawy naukowo-badawcze polityki przestrzennego zagospodarowania kraju*. — Warszawa: Rządowe Centrum Studiów Strategicznych.
- Hammel G., Prahalad K. K. (2007). Revolution in business. — M.: Olympic business. — P. 296.
- Knight E., Wójcik D. (2017). Geographical linkages in the financial services industry: A dialogue with organizational studies. *Regional Studies*. — 51(1). — Pp. 116–127. — <https://doi.org/10.1080/00343404.2016.1254768>.
- Official periodicals: electron. Travel Guide / Global Competitiveness Report 2017-2018. // <https://roscongress.org/materials/otchet-o-globalnoy-konkurentosposobnosti-2017-2018/>.
- Robinson J. (2002). The economic theory of imperfect competition. — M. — P. 84.
- Schumpeter Y. (2008). Theory of economic development. — M.: Directormediaplisting. — P. 401.
- Suire R. (2019). Innovating by bricolage: How do firms diversify through knowledge interactions with FabLabs? *Regional Studies*. — 53(7). — Pp. 939–950. — <https://doi.org/10.1080/00343404.2018.1522431>.
- Turok I. (2004). Cities, Regions and Competitiveness. *Regional Studies*. — 38. — P. 1069–1083.
- Uraltseva N.L., Teterewa K.A. (2017). Competitiveness of the Russian economy. *Economic Sciences*. — 155. — Pp. 27–29.
- Yasin.E.A. (2018). Competitiveness and modernization of the Russian economy. *Economic issues*. — 8. — Pp. 52–57.
- Zhang F., Jiang G., Cantwell J.A. (2019). Geographically dispersed technological capability building and MNC innovative performance: The role of intra-firm flows of newly absorbed knowledge. *Journal of International Management*. — 25(3). — 100669. — <https://doi.org/10.1016/j.intman.2019.04.002>.

МАЗМҰНЫ

ПЕДАГОГИКА

Б.Т. Абыканова, У.Т. Туленова, Ж.К. Салыкбаева, Али Чорух, А.А. Таугенбаева ШАҒЫН ЖИНАҚТЫ МЕКТЕП МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ КӘСІБИЛІГІН ДАМУ ТУРАЛЫ ШАРТЫ РЕТІНДЕ ПӘНДІК ҚҰЗЫРЕТТІЛІКТІ АРТТЫРУ.....	7
А. Әбілқасымов, Н. Жапашов, Н. Жұмабай, Е. Сандыбаев STEM ЖӘНЕ STEM ЕМЕС ПӘНДЕР МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ ОҚУ ПРОЦЕСІНДЕ LESSON STUDY КӘСІБИ ДАМУ БАҒДАРЛАМАСЫН ҚОЛДАНУЫ.....	22
Р.У. Альменаева, Н.Д. Андреева, Р.Х. Курманбаев, Б.А. Досжанов БОЛАШАҚ БИОЛОГИЯ МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ КӘСІБИ ҚҰЗЫРЕТТІЛІКТЕРІН МОБИЛЬДІ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУ НЕГІЗІНДЕ ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ЭКСПЕРИМЕНТТІК НӘТИЖЕЛЕРІ.....	33
Б. Анас, М. Скаков, Ш. Раманкулов, С. Есер «НАНОТЕХНОЛОГИЯ ЖӘНЕ НАНОМАТЕРИАЛДАР» ПӘНІНІҢ ОҚУ МАЗМҰНЫН ҚҰРУДЫҢ ҚАҒИДАЛАРЫ МЕН ОҚЫТУДЫҢ КЕЗЕҢДЕРІ.....	47
С.К. Асылбекова, А.Х. Давлетова, Г.Ф. Нурбекова, Ж.А. Беккожина, О.А. Айгунова ПЕДАГОГИКАЛЫҚ МОНИТОРИНГ ТЕХНОЛОГИЯСЫНЫҢ БІР БӨЛІГІ РЕТІНДЕ КӘСПТІК БАҒДАР БЕРУ ЖҰМЫСЫ.....	58
Г.Ә. Әбенова ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРНЫНДА НЕОЛОГИЗМДЕРДІ ОҚЫТУ.....	72
Ж.А. Байбағшаева, К.Т. Жанұзақова ЖОО-ДА ОРАЗБЕК СӘРСЕНБАЕВ ПРОЗАСЫН ИННОВАЦИЯЛЫҚ ӘДІС-ТӘСІЛДЕРМЕН ОҚЫТУ.....	85
А.К. Бақажанова, А.Е. Сағимбаева, Р.А. Шоқанов БОЛАШАҚ ХИМИЯ МҰҒАЛІМДЕРІ ҮШІН ИННОВАЦИЯЛЫҚ ЦИФРЛЫҚ ҚҰРАЛДАРДЫ ПАЙДАЛАНА ОТЫРЫП ОҚЫТУДЫ ЖЕТІЛДІРУ.....	95
К.Г. Балгинбаева, Д. Муса ҚҰРАЛДЫ-ӘДІСТЕМЕЛІК ПЛАТФОРМА АРҚЫЛЫ МҰҒАЛІМДЕРДІҢ КӘСІБИ ДАҒДЫЛАРЫН ДАМУ ТУРАЛЫ НЕГІЗГІ АСПЕКТІЛЕРІ.....	109
А.И. Булшекбаева, М.К. Сураншиева, З. Бейсембаева, Ж.Ж. Асанханова ПӘНАРАЛЫҚ ИНТЕГРАЦИЯ НЕГІЗІНДЕ БОЛАШАҚ ПЕДАГОГТЕРДІҢ ӘЛЕУМЕТТІК-ЭМОЦИОНАЛДЫ ОҚЫТУ (SEL) ДАҒДЫЛАРЫН ДАМУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	123
А.Х. Давлетова, А.Т. Назарова, А.Х. Касымов, Ж.Қ. Жалғасбекова, Р.Н. Шадиев ОҚЫТУДЫ САРАЛАУ ҮШІН ЦИФРЛЫҚ ОҚУ-ӘДІСТЕМЕЛІК КЕШЕНДІ ПАЙДАЛАНУ ӘДІСТЕМЕСІ.....	134
Р.А. Ельгинова, Ж.К. Нурбекова, К.М. Мухамедиева, Г.Ш. Нургазинова, Ж.Б. Копеев ТОЛЫҚТЫРЫЛҒАН ШЫНАЙЫЛЫҚҚА ИНФОРМАТИКА МҰҒАЛІМІН ДАЯРЛАУДЫҢ МАЗМҰНЫ.....	149
Ш. Жанысбекова, Г. Сырлыбаева ҚАЗАҚ ТІЛІН ОҚЫТУ КЕЗІНДЕ ПРАГМАТИКАЛЫҚ ҚҰЗЫРЕТТІЛІКТІ ДАМУ: ОҚУШЫЛАРДА ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ТИІМДІ ӘДІСТЕМЕЛЕРІН ЗЕРДЕЛЕУ.....	162
Ж.Е. Зулыхар, А.Р. Серікбаева, Г.Ф. Нурбекова, Қ.У. Кариева, I.M. Sirojiddinova ЖЕЛЛІК ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ОҚЫТУДЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ.....	178
Б.З. Кенжегулов, Ж. Сайдолқызы, Р.Қ. Аманғалиева, Д.А. Ахметбай, Р. Schmidt ОРТА МЕКТЕП БАҒДАРЛАМАСЫНДАҒЫ КҮРДЕЛІ ТРИГОНОМЕТРИЯЛЫҚ ТЕНДЕУЛЕРДІ ЖАСАНДЫ ЖОЛДАРМЕН ШЕШУ ӘДІСТЕРІ.....	194
Г.Р. Кошанова, Э.А. Абдыкеримова, А.Б. Туркменбаев, Б.Т. Урбисина, А.С. Омуралиев ВИРТУАЛДЫ КОНСТРУКТОР ЖӘНЕ STEM-ТЕХНОЛОГИЯСЫ БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ САУАТТЫЛЫҒЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ ҚҰРАЛЫ.....	212
А.А. Куралбаев, Г. Пилтен, Г.Н., Диханбаева, А.Ш. Жүнісова БОЛАШАҚ БАСТАУЫШ СЫНЫП МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ ОҚУ ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҚТАРЫ МЕН ӘДЕТТЕРІН БАҒАЛАУ: ҚАЗАҚСТАН МЫСАЛЫНДА.....	231

Р. Салықов, М. Скаков, И. Усембаева, Ш. Раманкулов, А. Чорух ОҚЫТУДАҒЫ ПӘНАРАЛЫҚ STEAM ТЕХНОЛОГИЯСЫ: «ЭЛЕКТР ЖӘНЕ МАГНЕТИЗМ» БӨЛІМІН ОҚЫТУДЫҢ ФОРМАЛАРЫ МЕН ӘДІСТЕРІ.....	241
А.Ы. Сафарғалиева ПЕДАГОГИКАЛЫҚ БІЛІМ БЕРУДІ ДАМУЫ: НЕГІЗГІ ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАР.....	253
А. Сейтмуратов, А. Нұрғалиева, С. Меңліхожаева, Д. Жарылғапова, М. Парменова, Р.Ж. Мрзабаева, А.Б. Сакулова МАТЕМАТИКА МҰҒАЛІМДЕРІН КӘСІБИ ДАЯРЛАУ МАҚСАТЫНДА МАТЕМАТИКАЛЫҚ ҚҰРЫЛЫМДАРДЫ ОҚЫТУДЫҢ БОЛЖАМДЫҚ ҚҰЗЫРЕТТІЛІК МОДЕЛІ.....	269
М.К. Скаков, Т.Н. Далабаев, А. Чорух, М.М. Нуризинова БОЛАШАҚ ФИЗИКА МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУШІЛІК ҚҰЗЫРЕТТІЛІКТЕРІН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ӘДІСТЕМЕЛІК НЕГІЗДЕРІ.....	283
Б. Тасұов, Н.А. Нигетбаева ОҚЫТУ ҮДЕРІСІНДЕ ЭЛЕКТРОНДЫ ОҚУЛЫҚТЫҢ ТИІМДІЛІГІ ЖӘНЕ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	295
А.А. Таутенбаева, Г.М. Қусанов, Г.Турмуханова, Э. Куриэль-Марин, Б.Т. Абыканова ЗИЯТКЕРЛІК БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕГІ ӘЛЕУМЕТТІК ЖЕЛІЛЕР МЕН ВЕБ-ҚАУЫМДАСТЫҚТАР.....	306
А.Т. Тулебаева, М.К. Айтимов, Ш.М. Майгелдиева, Н. Йылдыз СЫР ӨҢІРІ АҚЫНДАРЫ ПОЭЗИЯСЫНДАҒЫ ФИЛОСОФИЯЛЫҚ-ДИДАКТИКАЛЫҚ САРЫНДАР МЕН ПЕДАГОГИКАЛЫҚ КӨЗҚАРАСТАР (Жүсіп Ешанияұлы шығармалары негізінде).....	324
Д.А. Шрымбай, Э.Т. Адылбекова, Х.И. Бұлбұл БОЛАШАҚ МҰҒАЛІМДЕРДІҢ КӘСІБИ ДАЙЫНДЫҒЫН ЖАППАЙ АШЫҚ ОНЛАЙН КУРС АРҚЫЛЫ ЖЕТІЛДІРУ МҰМКІНДІКТЕРІ.....	337

ЭКОНОМИКА

Б.Х. Айдосова, А.А. Макенова, А.Ж. Бухарбаева, Е.Ж. Ыдырыс, Н.С. Қусаева МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ ҚАРЖЫСЫНЫҢ ТЕОРИЯЛЫҚ ЖӘНЕ ӘДІСНАМАЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ.....	349
Р.К. Арзикулова, Ж.А. Қуатбеков, С.Қ. Темірхан, Ш.И. Алимкулова, Ч. Нұрғалиева «ҚАЗМҰНАЙГАЗ» ІРО-НЫҢ ҚАЗАҚСТАНДЫҚ НАРЫҚҚА ӘСЕРІ.....	366
А.Д. Асанова, Л.Ж. Аширбекова ҚР ЖЕРГІЛІКТІ ӨЗІН-ӨЗІ БАСҚАРУ ОРГАНДАРЫНЫҢ ЖҰМЫСЫНДАҒЫ АШЫҚТЫҚ	380
Ж.А. Бабажанова, А.А. Тапалова, А.Т. Мелекова, Н.А. Ибадильдин, Г.С. Мукина ӨМІР СҮРУ ДЕНГЕЙІМЕН САПАЛЫ ӨМІР СҮРУ ДЕНГЕЙІ ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУДЫҢ НЕГІЗГІ САНАТТАРЫ.....	390
А.Ә. Бодықова, Ж.Ш. Қыдырова, А.С. Шайнуров, А.Б. Алибекова, Э.Т. Темирбекова ОРТАЛЫҚ АЗИЯ ЕЛДЕРІНДЕГІ ЖОҒАРЫ БІЛІМГЕ АРНАЛҒАН МЕМЛЕКЕТТІК ШЫҒЫНДАР.....	408
А.К. Бакпаева, Г.А. Оспанова, Ж.К. Басшиева, К.Н. Тастанбекова, М.Н. Нұрғабайлов, А.А. Нұрғалиева ЖАҢА НДАНУДЫҢ АУЫЛШАРУАШЫЛЫҚ НАРЫҚТАРЫНА ЖӘНЕ ОНЫМЕН БАЙЛАНЫСТЫ САУДА ҚАТЫНАСТАРЫНА ӘСЕРІ.....	420
Э.С. Балапанова, А.К. Джусибалиева, З.У. Джубалиева, А.К. Адельбаева, С. Дырқа АГРАРЛЫҚ ЭКСПОРТТЫҚ НАРЫҚТАРДЫ ДАМУЫ ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ.....	432
Б.М. Жұрынов ӨНЕРКӘСІП САЛАСЫНДАҒЫ ҚАЗАҚСТАННЫҢ ІРІ ҰЛТТЫҚ ХОЛДИНГТЕРІН БАСҚАРУДА ЖОБАЛЫҚ МЕНЕДЖМЕНТ ҚҰРАЛДАРЫН ҚОЛДАНУ.....	445
Ж.С. Булхайрова, А.Б. Темирова, Ш.Ж. Сейітжағыпарова, Ш.А. Капанова ҚАЗІРГІ КЕЗЕҢДЕ ҚАЗАҚСТАННЫҢ АУЫЛДЫҚ АУМАҚТАРЫН ОРНЫҚТЫ ДАМУЫ.....	469

Н.А. Гумар, Г.А. Саймагамбетова, Ш.Е. Шалбаева, Т.К. Жолдасбаева, Л.А. Попп ӨНІРЛІК ЭКОНОМИКАНЫҢ БӘСЕКЕЛЕСТІК АРТЫҚШЫЛЫҚТАРЫН БАҒАЛАУ ӘДІСТЕМЕЛЕРІН САЛЫСТЫРМАЛЫ ТАЛДАУ.....	482
З.О. Иманбаева, М.А. Токтарова, М.Ш. Күшенова, Р.К. Айтманбетова, Гиорги Абуселидзе АУЫЛШАРУАШЫЛЫҚ СЕКТОРЫНДА БЛОКЧЕЙН ТЕХНОЛОГИЯСЫН ҚОЛДАНУДЫҢ ТЕОРИЯЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ.....	498
А.Т. Исаева, Д.О. Онолтаев, М.Н. Нургабылов, Н.Н. Чуприна, М.Т. Баетова ҚАЗІРГІ ЭКОНОМИКАДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУДІҢ РӨЛІ.....	513
Ғ.Е. Керімбек, А.Ж. Машаева, А.Ш. Алимбетов, Г.К. Мусаева, Г.А. Куаналиева ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ТРАНЗИТТІК-КӨЛІК САЛАСЫНЫҢ ДАМУ ЖАҒДАЙЫ ЖӘНЕ ЭКОНОМИКАЛЫҚ-ҚҰҚЫҚТЫҚ НЕГІЗДЕРІ.....	528
А.П. Коваль, А.Б. Бекмагамбетов, Л.М. Шаяхметова, Ш.Т. Айтимова АҚШ ПЕН КАНАДА МЫСАЛЫН ҚОЛДАНА ОТЫРЫП, ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕГІ ӨНДІРІСТІК ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУ ТӘУЕКЕЛДЕРІНІҢ ЖІКТЕЛУІНЕ САЛЫСТЫРМАЛЫ ТАЛДАУ.....	542
А.Т. Көкенова, А.Р. Шалбаева, И.Ю. Хан, К.К. Байгабулова, А.О. Демеубаева ТҰРАҚТЫ ДАМУ ЖАҒДАЙЫНДА АӨК ДАМУЫН БАСҚАРУДЫҢ ӨНІРЛІК СТРАТЕГИЯЛАРЫН ЗЕРТТЕУ.....	558
М.А. Меккин, Т.С. Куракбаева, С.К. Серикбаев, Ж.К. Кайрлиева, Б.С. Құлбай ПОСТКЕҢЕСТІК ЕЛДЕРДЕГІ СЫРТҚЫ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТТІ МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУ ЖҮЙЕСІН ЖЕТІЛДІРУ.....	573
Е.Т. Мендіқұл, К.А. Утегенова, Н.Қ. Шекен, Д.А. Бекешева, А.Ж. Машаева ҚАЗАҚСТАННЫҢ КҮРІШ ШАРУАШЫЛЫҒЫ ӨНІРІНДЕ ЛОГИСТИКА ЖҮЙЕСІН ҚҰРУ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ САУДАНЫ ДАМУ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ.....	588
Б.Б. Мубарақова, Д.С. Уразалимова, А.Ж. Мусина, Ж. Байшукурова, Р.С. Якудина ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА КӘСІПКЕРЛІКТІ ДАМУ ТҰРАҚТЫ ҚР ЖҰМЫСПЕН ҚАМТУ ДЕҢГЕЙІН ЖОҒАРЫЛАТУДЫҢ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ.....	603
Г.Б. Нұрлихина, М.А. Мұкин, С.К. Сәрикбаев, Б.С. Құлбай, С.Т. Исағалиев ҚАЗАҚСТАН МЕН РЕСЕЙ АРАСЫНДАҒЫ КҮП ЖАҚТЫ ЫНТИМАҚТАСТЫҚТЫҢ ЖАҒДАЙЫ МЕН БҮЛАШАҒЫ.....	618
К.Б. Сатымбекова, М.У. Даурбаева, В.М. Карибов, А.Т. Райымбекова, Б.Ж. Корпалиева, И. Узун, А.А. Куралбаев КОМПАНИЯДА АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ЖӨНІНДЕГІ ЕСЕПТІЛІКТІҢ ҚҰРЫЛЫМЫ ЖӘНЕ ОНЫ ТАЛДАУДЫҢ НЕГІЗДЕРІ.....	636
А. Серікқызы, Ә.С. Бақтымбет, С.С. Бақтымбет ЕЛДІҢ БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІЛІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ШАРТТАРЫНДА АДАМИ КАПИТАЛДЫҢ ЖАҒДАЙЫН БАҒАЛАУ.....	650
К.Н. Тастанбекова, А.М. Сапарбаева, С.А. Файзуллина, А.Е. Сарсенова, А.Т. Исаева, Хафез Абдо ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ИНФЛЯЦИЯЛЫҚ ПРОЦЕСТІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ МЕН ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ САЛДАРЫ.....	665
З.М. Турсынқұлова, Л.А. Омарбақиев, А.Ж. Түлеева, А.У. Абишова САЛЫҚ САЯСАТЫНЫҢ ҚАЗАҚСТАН ХАЛҚЫНЫҢ ӨМІР СҰРУ ДЕҢГЕЙІН АРТТЫРУҒА ӘСЕРІ.....	680
Н.А. Урузбаева, Ж.А. Бекмурзаева, Раб Наваз Лодхи МАҒЫСТАУ ОБЛЫСЫНЫҢ АЙМАҚТЫҚ ТУРИСТІК ӨНІМІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ: ҚҰРЫЛЫМДЫҚ ТӘСІЛ.....	693
Л.М. Сембиева, Н. Шмиголь, Ж.А. Шанайбаева, Г.К. Бекбусинова, Ә.Ж. Исмаилова СЫРТҚЫ МЕМЛЕКЕТТІК АУДИТ ОРГАНДАРЫНЫҢ САРАПТАМАЛЫҚ-ТАЛДАМАЛЫҚ ҚЫЗМЕТІН РЕФОРМАЛАУДЫҢ ЖЕКЕЛЕГЕН АСПЕКТІЛЕРІ.....	709

СОДЕРЖАНИЕ

ПЕДАГОГИКА

Б.Т. Абыканова, У.Т. Туленова, Ж.К. Салыкбаева, Али Чорух, А.А. Таутенбаева ПОВЫШЕНИЕ ПРЕДМЕТНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ КАК УСЛОВИЕ РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛИЗМА ПЕДАГОГОВ МАЛОКОМПЛЕКТНЫХ ШКОЛ.....	7
А. Абилкасымова, Н. Жапашов, Н. Жумабай, Е. Сандыбаев ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПРОГРАММЫ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ LESSON STUDY УЧИТЕЛЯМИ, ПРЕПОДАЮЩИМИ И НЕ ПРЕПОДАЮЩИМИ STEM.....	22
Р.У. Альменаева, Н.Д. Андреева, Р.Х. Курманбаев, Б.А. Досжанов ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНЫЕ РЕЗУЛЬТАТЫ ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ БИОЛОГИИ НА ОСНОВЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ МОБИЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ.....	33
Б. Анас, М. Скаков, Ш. Раманкулов, С. Есер ПРИНЦИПЫ ПОСТРОЕНИЯ УЧЕБНОГО СОДЕРЖАНИЯ ДИСЦИПЛИНЫ «НАНОТЕХНОЛОГИИ И НАНОМАТЕРИАЛЫ» И ЭТАПЫ ОБУЧЕНИЯ.....	47
С.К. Асылбекова, А.Х. Давлетова, Г.Ф. Нурбекова, Ж.А. Беккожина, О.А. Айгунова ПРОФИОРИЕНТАЦИОННАЯ РАБОТА КАК ЧАСТЬ ТЕХНОЛОГИИ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО МОНИТОРИНГА.....	58
Г.А. Абенова ПРЕПОДАВАНИЕ НЕОЛОГИЗМОВ В ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ.....	72
Ж.А. Байбатшаева, К.Т. Жанузакова ПРИМЕНЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ПОДХОДОВ К ПРЕПОДАВАНИЮ ПРОЗЫ ОРАЗБЕКА САРСЕНБАЕВА В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ.....	85
А.К. Бакажанова, А.Е. Сагимбаева, Р.А. Шоқанов СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ХИМИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ: КОМПЛЕКСНАЯ ИНТЕГРАЦИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ЦИФРОВЫХ ИНСТРУМЕНТОВ ДЛЯ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ХИМИИ.....	95
Г.О. Беркинбаева, Ж.Б. Чилдибаев ФОРМИРОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ СТУДЕНТОВ НА ОСНОВЕ ГЕОГРАФИЧЕСКОЙ ОСОБЕННОСТИ ИЛЕ-АЛАТАУСКОГО НАЦИОНАЛЬНОГО ПАРКА.....	109
К.Г. Балгинбаева, Д. Муса РАЗВИТИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ НАВЫКОВ УЧИТЕЛЕЙ ЧЕРЕЗ ИНСТРУМЕНТАЛЬНО- МЕТОДИЧЕСКУЮ ПЛАТФОРМУ: КЛЮЧЕВЫЕ АСПЕКТЫ.....	123
А.Х. Давлетова, А.Т. Назарова, А.Х. Касымова, Ж.К. Жалгасбекова, Р.Н. Шадиев МЕТОДИКА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЦИФРОВОГО УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКОГО КОМПЛЕКСА ПРИ ДИФФЕРЕНЦИАЦИИ ОБУЧЕНИЯ.....	134
Р.А. Ельгинова, Ж.К. Нурбекова, К.М. Мухамедиева, Г.Ш. Нургазинова, Ж.Б. Копеев СОДЕРЖАНИЕ ПОДГОТОВКИ УЧИТЕЛЯ ИНФОРМАТИКИ ПО ДОПОЛНЕННОЙ РЕАЛЬНОСТИ.....	149
Ш. Жанысбекова, Г.Сырлыбаева РАЗВИТИЕ ПРАГМАТИЧЕСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ ПРИ ПРЕПОДАВАНИИ КАЗАХСКОГО ЯЗЫКА: ИЗУЧЕНИЕ ЭФФЕКТИВНЫХ МЕТОДИК ФОРМИРОВАНИЯ У УЧАЩИХСЯ.....	162
Ж.Е. Зулпыхар, А.Р. Серикбаева, Г.Ф. Нурбекова, К.У. Кариева, И.М. Сирожидинова СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ОБУЧЕНИЯ СЕТЕВЫМ ТЕХНОЛОГИЯМ.....	178
Б.З. Кенжегулов, Ж. Сайдолкызы, Р.Қ. Амангалиева, Д.А. Ахметбай, Р. Schmidt МЕТОДЫ РЕШЕНИЯ СЛОЖНЫХ ТРИГОНОМЕТРИЧЕСКИХ УРАВНЕНИЙ ИСКУССТВЕННЫМИ ПУТЯМИ В ПРОГРАММЕ СРЕДНЕЙ ШКОЛЫ.....	194

Г.Р. Кошанова, Э.А. Абдыкеримова, А.Б. Туркменбаев, Б.Т. Урбисина, А.С. Омуралиев ВИРТУАЛЬНЫЙ КОНСТРУКТОР И СТЕМ-ТЕХНОЛОГИЯ КАК СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ГРАМОТНОСТИ ОБУЧАЮЩИХСЯ.....	212
А.А. Куралбаева, Г. Пилтен, Г.Н., Диханбаева, А.Ш. Жүнісова ОЦЕНКА ЧИТАТЕЛЬСКИХ ИНТЕРЕСОВ И ПРИВЫЧЕК БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ: НА ПРИМЕРЕ КАЗАХСТАНА.....	231
Р. Салыков, М. Скаков, И. Усембаева, Ш. Раманкулов, А. Чорух МЕЖДИСЦИПЛИНАРНАЯ ТЕХНОЛОГИЯ STEAM В ОБУЧЕНИИ: ФОРМЫ И МЕТОДЫ ПРЕПОДАВАНИЯ РАЗДЕЛА «ЭЛЕКТРИЧЕСТВО И МАГНЕТИЗМ».....	241
А.Ы. Сафаргалиева РАЗВИТИЕ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ: БАЗОВЫЕ НАЦИОНАЛЬНЫЕ ЦЕННОСТИ.....	253
А. Сейтмуратов, А. Нургалиева, С. Менлихожаева, Д. Жарылгапова, М. Парменова, Р.Ж. Мрзабаева, А.Б. Сакулова МОДЕЛЬ ПРОГНОЗИРОВАННОЙ КОМПЕТЕНЦИИ МАТЕМАТИЧЕСКИХ СТРУКТУР ДЛЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ УЧИТЕЛЕЙ МАТЕМАТИКИ.....	269
М.К. Скаков, Т.Н. Далабаев, А. Чорух, М.М. Нуризинова МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ФИЗИКИ.....	283
Б. Тасуов, Н.А. Ниегбаева ЭФФЕКТИВНОСТЬ И ОСОБЕННОСТИ ЭЛЕКТРОННОГО УЧЕБНИКА В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ.....	295
А.А.Таутенбаева, Г.М. Кусайнов, Г.Б. Турмуханова, Ясмина Войводич, Б.Т. Абыканова СОЦИАЛЬНЫЕ СЕТИ И ВЕБ-СООБЩЕСТВА В ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СИСТЕМЕ.....	306
А.Т. Тулебаева, М.К. Айтимов, Ш.М. Майгелдиева, Н. Ыылдыз ФИЛОСОФСКО-ДИДАКТИЧЕСКИЕ МОТИВЫ И ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ВЗГЛЯДЫ В ТВОРЧЕСТВЕ ПОЭТОВ ЗЕМЛИ СЫРА (НА МАТЕРИАЛЕ ПРОИЗВЕДЕНИЙ ЖУСИПА ЕШНИЯЗУЛЫ).....	324
Д.А. Шрымбай, Э.Т. Адылбекова, Х.И. Бюльбюль ВОЗМОЖНОСТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ЧЕРЕЗ МАССОВЫЙ ОТКРЫТЫЙ ОНЛАЙН-КУРС.....	337

ЭКОНОМИКА

Б.Х. Айдосова, А.А. Макенова, А.Ж. Бухарбаева, Е.Ж. Ыдырыс, Н.С. Кусаева ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ПОВЕДЕНЧЕСКИХ ФИНАНСОВ.....	349
Р.К. Арзикулова, Ж.А. Куатбеков, С.К. Темирхан, Ш.И. Алимкулова, Ч. Нургалиева ВЛИЯНИЕ ИРО «КАЗМУНАЙГАЗ» НА РЫНОК КАЗАХСТАНА.....	366
А.Д. Асанова, Л.Ж. Аширбекова ТРАНСПАРЕНТНОСТЬ И ОТКРЫТОСТЬ В РАБОТЕ ОРГАНОВ МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ РК.....	380
Ж.А. Бабажанова, А.А. Тапалова, А.Т. Мелекова, Н.А. Ибадильдин, Г.С. Мукина ПРОБЛЕМЫ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА И УРОВНЯ ЖИЗНИ НАРОДА – ПРИОРИТЕТНЫЙ ФАКТОР НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ.....	390
А.А. Бодыкова, Ж.Ш. Кыдырова, А.С. Шайнуров, А.Б. Алибекова, Э.Т. Темирбекова ГОСУДАРСТВЕННЫЕ РАСХОДЫ НА ВЫСШЕЕ ОБРАЗОВАНИЕ В СТРАНАХ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ.....	408
А.К. Бакпаева, Г.А. Оспанова, Ж.К. Басшиева, К.Н. Тастанбекова, М.Н. Нургабылов, А.А. Нургалиева ВЛИЯНИЕ ГЛОБАЛИЗАЦИИ НА СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫЕ РЫНКИ И СВЯЗАННЫЕ С НИМИ ТОРГОВЫЕ ОТНОШЕНИЯ.....	420

Э.С. Балапанова, А.К. Джусибалиева, З.У. Джубалиева, А.К. Адельбаева, С. Дырка ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ АГРАРНЫХ ЭКСПОРТНЫХ РЫНКОВ.....	432
Б.М. Журынов, ПРИМЕНЕНИЕ ИНСТРУМЕНТОВ ПРОЕКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТА В УПРАВЛЕНИИ КРУПНЫХ НАЦИОНАЛЬНЫХ ХОЛДИНГОВ КАЗАХСТАНА В СФЕРЕ ПРОМЫШЛЕННОСТИ.....	445
Ж.С. Булхайрова, А.Б. Темирова, Ш.Ж. Сейтжагипарова, Ш.А. Капанова УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ КАЗАХСТАНА НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ.....	469
Н.А. Гумар, Г.А. Саймагамбетова, Ш.Е. Шалбаева, Т.К. Жолдасбаева, Л.А. Попп СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ МЕТОДИК ОЦЕНКИ КОНКУРЕНТНЫХ ПРЕИМУЩЕСТВ РЕГИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ.....	482
З.О. Иманбаева, М.А. Токтарова, М.Ш. Кушенова, Р.К. Айтманбетова, Абуселидзе Гиорги ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПРИМЕНЕНИЯ ТЕХНОЛОГИИ БЛОКЧЕЙН В СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОМ СЕКТОРЕ.....	498
А.Т. Исаева, Д.О. Онолгаев, М.Н. Нургабылов, Н.Н. Чуприна, М.Т. Баева РОЛЬ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ В СОВРЕМЕННОЙ ЭКОНОМИКЕ.....	513
Г.Е. Керимбек, А.Ж. Машаева, А.Ш. Алимбетов, Г.К. Мусаева, Г.А. Куаналиева СОСТОЯНИЕ РАЗВИТИЯ И ЭКОНОМИКО-ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ ТРАНЗИТНО-ТРАНСПОРТНОЙ ОТРАСЛИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....	528
А.П. Коваль, А.Б. Бекмагамбетов, Л.М. Шаяхметова, Ш.Т. Айтимова СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ КЛАССИФИКАЦИИ ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ И СТРАХОВЫХ РИСКОВ В ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НА ПРИМЕРЕ США И КАНАДЫ.....	542
А.Т. Кокенова, А.Р. Шалбаева, И.Ю. Хан, К.К. Байгабулова, А.О. Демеубаева ИССЛЕДОВАНИЕ РЕГИОНАЛЬНЫХ СТРАТЕГИЙ УПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЕМ АПК В УСЛОВИЯХ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ.....	558
М.А. Мекин, Т.С. Куракбаева, С.К. Серикбаев, Ж.К. Кайрлиева, Б.С. Кулбай СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В ПОСТСОВЕТСКИХ СТРАНАХ (НА ПРИМЕРЕ КАЗАХСТАНА).....	573
Е.Т. Мендикул, К.А. Утегенова, Н.К. Шекен, Д.А. Бекешева, А.Ж. Машаева СОЗДАНИЕ СИСТЕМЫ ЛОГИСТИКИ В РИСОВОДЧЕСКОМ РЕГИОНЕ КАЗАХСТАНА КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ МЕЖДУНАРОДНОЙ ТОРГОВЛИ.....	588
Б.Б. Мубаракова, Д.С. Уразалимова, А.Ж. Мусина, Ж. Байшукурова, Р.С. Якудина РАЗВИТИЕ МАЛОГО И СРЕДНЕГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ УРОВНЯ ЗАНЯТОСТИ РК.....	603
Г.Б. Нурлихина, М.А. Мекин, С.К. Серикбаев, Б.С. Кулбай, С.Т. Исагалиев СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ МНОГОСТОРОННЕГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА КАЗАХСТАНА И РОССИИ.....	618
К.Б. Сатымбекова, М.У. Даурбаева, В.М. Карибов, А.Т. Райымбекова, Б.Ж. Корпалиева, И. Узун, А.А. Куралбаев СТРУКТУРА ОТЧЕТНОСТИ ПО ДВИЖЕНИЮ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ В КОМПАНИИ И ОСНОВЫ ЕЕ АНАЛИЗА.....	636
А. Сериккызы, А.С. Бактымбет, С.С. Бактымбет ВЛИЯНИЕ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА НА УРОВЕНЬ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ.....	650
К.Н. Тастанбекова, А.М. Сапарбаева, С.А. Файзуллина, А.Е. Сарсенова, А.Т. Исаева, Хафез Абдо ОСОБЕННОСТИ И СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ПОСЛЕДСТВИЯ ИНФЛЯЦИОННОГО ПРОЦЕССА В КАЗАХСТАНЕ.....	665

З.М. Турсынкулова, Л.А. Омарбакиев, А.Ж. Тулеева, А.У. Абишова ВЛИЯНИЕ НАЛОГОВОЙ ПОЛИТИКИ НА ПОВЫШЕНИЕ УРОВНЯ ЖИЗНИ НАСЕЛЕНИЯ КАЗАХСТАНА.....	680
Н.А. Урузбаева, Ж.А. Бекмурзаева, Раб Наваз Лодхи ФОРМИРОВАНИЕ РЕГИОНАЛЬНОГО ТУРИСТСКОГО ПРОДУКТА МАНГИСТАУСКОЙ ОБЛАСТИ: СТРУКТУРНЫЙ ПОДХОД.....	693
Л.М. Сембиева, Н. Шмиголь, Ж.А. Шанайбаева, Г.К. Бекбусинова, А.Ж. Исмаилова ОТДЕЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ РЕФОРМИРОВАНИЯ ЭКСПЕРТНО-АНАЛИТИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ОРГАНОВ ВНЕШНЕГО ГОСУДАРСТВЕННОГО АУДИТА.....	709

CONTENTS
PEDAGOGYR

B.T. Abykanova, U.T. Tulenova, Zh.K. Salykbayeva, A. Çoruh, A.A. Tautenbayeva INCREASING SUBJECT COMPETENCIES AS A CONDITION FOR DEVELOPING THE TEACHERS' PROFESSIONALISM IN SMALL CLASS SCHOOLS.....	7
A. Abylkassymova, N. Japashov, N. Zhumabay, E. Sandybayev USE OF THE LESSON STUDY PROFESSIONAL DEVELOPMENT PROGRAM BY BOTH STEM AND NON-STEM TEACHERS IN THE EDUCATIONAL PROCESS.....	22
R.U.Almenayeva, N.D. Andreeva, R.H. Kurmanbayev, B.A. Doszhanov EXPERIMENTAL RESULTS OF THE FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCIES OF FUTURE BIOLOGY TEACHERS BASED ON THE USE OF MOBILE TECHNOLOGIES.....	33
B. Anas, M. Skakov, Sh. Ramankulov, S. Eser PRINCIPLES OF CONSTRUCTION OF THE EDUCATIONAL CONTENT OF THE DISCIPLINE «NANOTECHNOLOGY AND NANOMATERIALS» AND STAGES OF TRAINING.....	47
S.K. Assylbekova, A.Kh. Davletova, G. Nurbekova, Zh.A. Bekkozhdina, O.A. Aigunova CAREER GUIDANCE WORK AS PART OF THE TECHNOLOGY OF PEDAGOGICAL MONITORING.....	58
G.A. Abenova TEACHING NEOLOGISMS IN HIGHER EDUCATION.....	72
Zh.A. Baibatshayeva, K.T. Zhanuzakova APPLYING INNOVATIVE APPROACHES TO THE TEACHING OF ORAZBEK SARSENBAYEV'S PROSE IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	85
A.K. Bakazhanova, A.E. Sagimbayeva, R.A. Shokanov IMPROVING CHEMISTRY EDUCATION: COMPREHENSIVE INTEGRATION OF INNOVATIVE DIGITAL TOOLS FOR FUTURE CHEMISTRY TEACHERS.....	95
K.G. Balginbayeva, D. Mussa DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL SKILLS OF TEACHERS THROUGH AN INSTRUMENTAL AND METHODOLOGICAL PLATFORM: KEY ASPECTS.....	109
A. Bulshekbayeva, M. Suranshieva, Z. Beisembayeva, Zh. Asanhanova FEATURES OF THE DEVELOPMENT OF SOCIAL-EMOTIONAL LEARNING (SEL) SKILLS OF FUTURE TEACHERS BASED ON INTERDISCIPLINARY INTEGRATION.....	123
A.Kh. Davletova, A.T. Nazarova, A.Kh. Kassymova, Zh.K. Zhalgasbekova, R.N. Shadiev METHODOLOGY FOR USING A DIGITAL EDUCATIONAL AND METHODOLOGICAL COMPLEX FOR DIFFERENTIATION OF TRAINING.....	134
R.A. Yeltinova, Zh.K. Nurbekova, K.M. Mukhamediyeva, G.Sh. Nurgazinova, Zh.B. Kopeyev CONTENT OF TRAINING A TEACHER OF INFORMATICS IN AUGMENTED REALITY.....	149
Sh. Zhanysbekova, G. Syrlybayeva DEVELOPING PRAGMATIC COMPETENCIES IN KAZAKH LANGUAGE TEACHING: EXPLORING EFFECTIVE METHODOLOGIES FOR STUDENT FORMATION.....	162
Zh.E. Zulpykhar, A.R. Serikbayeva, G. Nurbekova, K.U. Kariyeva, I.M. Sirojiddinova THE CURRENT STATE OF NETWORK TECHNOLOGY EDUCATION.....	178
B.Z. Kenzhegulov, Zh. Saidolkyzy, R.K. Amangaliyeva, D.A. Akhmetbay, P. Schmidt METHODS OF SOLVING COMPLEX TRIGONOMETRIC EQUATIONS IN ARTIFICIAL WAYS IN THE SECONDARY SCHOOL PROGRAM.....	194
G.R. Kochshanova, E.A. Aabykerimova, A.B. Turkmenbayev, B.T. Urbisinova, A.S. Omuraliev VIRTUAL CONSTRUCTOR AND STEM TECHNOLOGY AS A MEANS OF FORMING FUNCTIONAL LITERACY OF STUDENTS.....	212
A. Kuralbayeva, G. Piltin, G.N. Dikhanbayeva, A.Sh. Zhunissova EVALUATION OF READING INTEREST AND HABITS OF PROSPECTIVE PRIMARY SCHOOL TEACHERS: THE CASE OF KAZAKHSTAN.....	231

R. Salykov, M. Skakov, I. Usembayeva, Sh. Ramankulov, A. Choruh INTERDISCIPLINARY STEAM TECHNOLOGY IN TEACHING: FORMS AND METHODS OF TEACHING THE SECTION «ELECTRICITY AND MAGNETISM».....	241
A.Y. Safargaliyeva DEVELOPMENT OF PEDAGOGICAL EDUCATION: BASIC NATIONAL VALUES.....	253
A. Seitmuratov, A. Nurgalieva, S. Menlikozhaeva, D. Zharylgapova, M. Parmenova, R.Zh. Mrzabayeva, A.B. Sakulova MODEL OF PREDICTIVE COMPETENCE OF MATHEMATICAL STRUCTURES FOR PROFESSIONAL TRAINING OF MATHEMATICS TEACHERS.....	269
M.K. Skakov, T.N. Dalabayev, A. Choruh, M.M. Nurizinova THE METHODOLOGICAL FOUNDATIONS FOR DEVELOPING THE SCIENTIFIC RESEARCH COMPETENCIES OF FUTURE PHYSICS TEACHERS.....	283
B. Tassuov, N.A. Niyetbayeva EFFECTIVENESS AND FEATURES OF AN ELECTRONIC TEXTBOOK IN THE LEARNING PROCESS.....	295
A.A. Tautenbayeva, G.M. Kussainov, G.B. Turmukhanova, E. Curiel-Marin, B.T. Abykanova SOCIAL NETWORKS AND WEB COMMUNITIES IN AN INTELLIGENT EDUCATIONAL SYSTEM.....	306
A.T. Tulebayeva, M.K. Aitimov, Sh.M. Maigeldiyeva, N. Yulduz PHILOSOPHICAL AND DIDACTIC MOTIVES AND PEDAGOGICAL VIEWS IN THE WORKS OF THE POETS OF THE LAND OF SYR (based on the works of Zhusip Yeshniyazuly).....	324
D. Shrymbay, E. Adylbekova, H.I. Bulbul OPPORTUNITIES TO IMPROVE THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS THROUGH A MASSIVE OPEN ONLINE COURSE.....	337

EKONOMICS

B.Kh. Aidosova, A.A. Makenova, A.Zh. Bukharbaeva, E.Zh. Ydyrys, N.S. Kusaeva THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF BEHAVIORAL FINANCE.....	349
R. Arzikulova, Zh. Kuatbekov, S. Temirkhan, Sh. Alimkulova, Ch. Nurgaliyeva THE IMPACT OF «KAZMUNAYGAS» ON THE MARKET OF KAZAKHSTAN.....	366
A.D. Assanova, L.Zh. Ashirbekova TRANSPARENCY AND OPENNESS IN THE FUNCTIONING OF LOCAL SELF-GOVERNMENT AUTHORITIES IN KAZAKHSTAN.....	380
Zh. Babazhanova, A.A. Tapalova, A.T. Melekova, N. Ibadildin, G. Mukina PROBLEMS OF INCREASING THE QUALITY AND STANDARD OF LIFE OF THE PEOPLE – A PRIORITY FACTOR OF THE NATIONAL ECONOMY.....	390
A. Bodykova, Zh. Kydyrova, A. Shainurov, A. Alibekova, E. Temirbekova GOVERNMENT SPENDING ON HIGHER EDUCATION IN CENTRAL ASIAN COUNTRIES.....	408
A. Bakpayeva, G. Ospanova, Zh. Bashieva, K. Tastanbekova, M. Nurgabylov, A. Nurgaliyeva THE IMPACT OF GLOBALIZATION ON AGRICULTURAL MARKETS AND RELATED TRADE RELATIONS.....	420
E. Balapanova, A. Jussibaliyeva, Z. Dzhubaliyeva, A. Adilbayeva, Dyrka Stefan PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL EXPORT MARKETS.....	432
B.M. Zhurynov APPLICATION OF PROJECT MANAGEMENT TOOLS IN THE MANAGEMENT OF LARGE NATIONAL HOLDINGS OF KAZAKHSTAN IN THE FIELD OF INDUSTRY.....	445
Zh. Bulkhairova, A. Temirova, Sh. Seiitzhagyparova, Sh. Kapanova SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF RURAL AREAS IN KAZAKHSTAN AT THE PRESENT STAGE.....	469

N. Gumar, G. Saimagambetova, Sh. Shalbaeva, T. Zholdasbaeva, L. Popp COMPARATIVE ANALYSIS OF METHODS FOR ASSESSING THE COMPETITIVE ADVANTAGES OF THE REGIONAL ECONOMY.....	482
Z. Imanbayeva, M. Toktarova, M. Kushenova, R. Aitmanbetova, George Abuselide THEORETICAL ASPECTS OF THE APPLICATION OF BLOCKCHAIN TECHNOLOGY IN THE AGRICULTURAL SECTOR.....	498
A. Issaeva, D. Onaltayev, M. Nurgabylov, N. Chupryna, M. Bayetova THE ROLE OF YOUTH NON-GOVERNMENTAL THE ROLE OF STATE REGULATION IN THE MODERN ECONOMY.....	513
G. Kerimbek, A. Mashayeva, A. Alimbetov, G. Mussaeva, G. Kuanaliyeva STATE OF DEVELOPMENT AND ECONOMIC-LEGAL FOUNDATIONS OF THE TRANSIT-TRANSPORT SECTOR OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	528
A. Koval, A. Bekmagambetov, L. Shayakhmetova, Sh. Aitimova COMPARATIVE ANALYSIS OF THE CLASSIFICATION OF INDUSTRIAL AND INSURANCE RISK IN ECONOMIC ACTIVITY USING THE EXAMPLE OF THE USA AND CANADA.....	542
A.T. Kokenova, A.R. Shalbayeva, I.Yu. Khan, K.K. Baigabulova, A.O. Demeubaeva THE STUDY OF REGIONAL STRATEGIES FOR MANAGING THE DEVELOPMENT OF AGRICULTURE IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT.....	558
M. Mekin, T. Kurakbaeva, S. Serikbaev, Zh. Kairlieva, B. Kulbay IMPROVING THE SYSTEM OF STATE REGULATION OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITIES IN POST-SOVIET COUNTRIES.....	573
Y.T. Mengdikul, K.A. Utegenova, N.K. Sheken, D.A. Bekesheva, A.Z. Mashayeva CREATION OF A LOGISTICS SYSTEM IN THE RICE GROWING REGION OF KAZAKHSTAN AS A FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF INTERNATIONAL TRADE.....	588
B. Mubarakova, D. Urzalimova, A. Mussina, Z. Baishukurova, R. Yakudina DEVELOPMENT OF SMALL AND MEDIUM ENTERPRISE AS A FACTOR OF INCREASING THE LEVEL OF EMPLOYMENT IN THE RK.....	603
G. Nurlikhina, M. Mekin, S. Serikbaev, B. Kulbay, S. Isagaliev STATE AND PROSPECTS OF MULTILATERAL COOPERATION BETWEEN KAZAKHSTAN AND RUSSIA.....	618
K. Satymbekova, M. Daurbayeva, V. Karibov, A. Raiymbekova, B. Korpaliyeva, Y. Uzun, A.A. Kuralbayev THE STRUCTURE OF MONEY MOVEMENT REPORTING AND THE BASIS OF ITS ANALYSIS IN THE COMPANY.....	636
A. Serikkyzy, A.S. Baktymbet, S.S. Baktymbet HUMAN CAPITAL ASSESSMENT IN THE CONDITION OF COMPETITIVENESS OF THE COUNTRY.....	650
K. Tastanbekova, A. Saparbayeva, S. Faizullina, A. Sarsenova, A. Issaeva, Hafez Abdo FEATURES AND SOCIO-ECONOMIC CONSEQUENCES OF THE INFLATIONARY PROCESS IN KAZAKHSTAN.....	665
Z. Tursynkulova, L. Omarbakiyev, A. Tuleeva, A. Abishova THE IMPACT OF TAX POLICY ON IMPROVING THE STANDARD OF LIVING OF THE POPULATION OF KAZAKHSTAN.....	680
N.A. Urzabayeva, Zh.A. Bekmurzayeva, Rab Nawaz Lodhi FORMATION OF A REGIONAL TOURISM PRODUCT OF THE MANGYSTAU REGION: A STRUCTURAL APPROACH.....	693
L.M. Sembiyeva, N. Shmygol, Zh.A. Shanaibayeva, G.K. Bekbusinova, A.Zh. Ismailova SOME ASPECTS OF THE REFORM OF THE EXPERT AND ANALYTICAL ACTIVITIES OF THE EXTERNAL STATE AUDIT BODIES.....	709

Publication Ethics and Publication Malpractice in the journals of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

[www: nauka-nanrk.kz](http://www.nauka-nanrk.kz)

ISSN 2518–1467 (Online),

ISSN 1991–3494 (Print)

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en>

Подписано в печать 29.02.2024.

Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать - ризограф.

46,0 п.л. Тираж 300. Заказ 1.

РОО «Национальная академия наук РК»
050010, Алматы, ул. Шевченко, 28, т. 272-13-19